Onsdagen den 15 januari 2020

P9_TA(2020)0006

Genomförande och övervakning av bestämmelserna om medborgerliga rättigheter i utträdesavtalet

Europaparlamentets resolution av den 15 januari 2020 om genomförande och övervakning om bestämmelserna om medborgerliga rättigheter i avtalet om utträde (2020/2505(RSP))

(2021/C 270/02)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),

— med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna av den 7 december 2000 (nedan kallad *stadgan*), vilken proklamerades den 12 december 2007 i Strasbourg och trädde i kraft genom Lissabonfördraget i december 2009,

— med beaktande av sina resolutioner av den 5 april 2017 om förhandlingarna med Förenade kungariket efter landets anmälan om sin avsikt att utträda ur Europeiska unionen ([1]), den 3 oktober 2017 om läget i förhandlingarna med Förenade kungariket ([2]), den 13 december 2017 om läget i förhandlingarna med Förenade kungariket ([3]), den 14 mars 2018 om ramen för de framtida förbindelserna mellan EU och Förenade kungariket ([4]) och den 18 september 2019 om läget i fråga om Förenade kungarikets utträde ur EU ([5]),

— med beaktande av Europeiska rådets (artikel 50) riktlinjer av den 29 april 2017 efter Förenade kungarikets anmälan med stöd av artikel 50 i EU-fördraget, och av bilagan till rådets beslut av den 22 maj 2017, i vilken det fastställs direktiv för förhandlingarna om ett avtal med Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om fastställande av villkoren för dess utträde ur Europeiska unionen,

— med beaktande av Europeiska rådets (artikel 50) riktlinjer av den 15 december 2017 och av bilagan till rådets beslut av den 29 januari 2018 som kompletterar rådets beslut av den 22 maj 2017 om bemyndigande att inleda förhandlingarna om ett avtal med Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland om fastställande av villkoren för dess utträde ur Europeiska unionen,

— med beaktande av den gemensamma rapporten av den 8 december 2017 från Europeiska unionens och Förenade kungarikets förhandlare om framstegen under den första fasen av förhandlingarna med stöd av artikel 50 i EU-fördraget om Förenade kungarikets utträde under ordnade former ur Europeiska unionen,

— med beaktande av utkastet till avtal om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, som godkändes av Europeiska rådet den 25 november 2018, och de uttalanden som togs till protokollet från Europeiska rådets möte den dagen,

— med beaktande av utkastet till avtal om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, som godkändes av Europeiska rådet den 17 oktober 2019, (nedan kallat *avtalet om utträde*) ([6]),

— med beaktande av det lagförslag om avtalet till utträde som framlades för Förenade kungarikets parlament den 19 december 2019,

— med beaktande av den politiska förklaringen om de framtida förbindelserna mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket ([7]),

— med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:

([1]) EUT C 298, 23.8.2018, s. 24.
([2]) EUT C 346, 27.9.2018, s. 2.
([3]) EUT C 369, 11.10.2018, s. 32.
([4]) EUT C 162, 10.5.2019, s. 40.
([5]) Antagna texter, P9_TA(2019)0016.
([6]) EUT C 384 I, 12.11.2019, s. 1.
([7]) EUT C 384 I, 12.11.2019, s. 178.

Onsdagen den 15 januari 2020

A. Europaparlamentet företräder alla unionsmedborgare (EU-medborgare) och kommer, både före och efter Förenade kungarikets utträde ur EU att handla för att skydda deras intressen.

B. För närvarande bor det ungefär 3,2 miljoner medborgare från de resterande 27 medlemsstaterna (EU-27) i Förenade kungariket och 1,2 miljoner medborgare från Förenade kungariket (nedan kallade *brittiska medborgare)* i EU-27. De medborgarna bosatte sig i en annan medlemsstat på grundval av de rättigheter som tillkommer dem enligt EU:s lagstiftning och utifrån antagandet att de skulle få ha kvar dessa rättigheter livet ut.

C. Dessutom finns det 1,8 miljoner medborgare födda i Nordirland som, tack vare långfredagsavtalet, har rätt till irländskt medborgarskap och därmed till EU-medborgarskap och till de rättigheter som är knutna till EU-medborgarskapet där de är bosatta.

D. EU och Förenade kungariket har med stöd av andra delen i avtalet om utträde kommit överens om en heltäckande och ömsesidig strategi för att skydda rättigheterna för medborgare i EU-27 som är bosatta i Förenade kungariket och brittiska medborgare som är bosatta i EU-27.

E. Förenade kungariket har föregripit tillämpningen av bestämmelserna om utfärdande av uppehållshandlingar i avtalet om utträde genom sitt program för unionsmedborgares bosättning (*EU Settlement Scheme*).

F. För ett antal medlemsstater i EU-27 återstår det fortfarande att lagstifta om hur de avser att genomföra artikel 18 i avtalet om utträde om utfärdande av uppehållshandlingar.

G. Vid utgången av den övergångsperiod som föreskrivs i avtalet om utträde kommer brittiska medborgare inte att ha kvar de rättigheter de haft i enlighet med artikel 20 i EUF-fördraget, framför allt inte rätten till fri rörlighet, om inte EU och Förenade kungariket kommer överens om något annat i ett eventuellt avtal om sina framtida förbindelser.

H. Enligt artikel 132 i avtalet om utträde får övergångsperioden förlängas endast genom att gemensamma kommittén antar ett enda beslut om detta före den 1 juli 2020.

Andra delen i avtalet om utträde

1. Europaparlamentet anser att andra delen i avtalet om utträde är rättvis och väl avvägd.

2. Europaparlamentet konstaterar att andra delen i avtalet om utträde föreskriver följande:

— Att alla medborgare i EU-27 som vid tiden för utträdet är lagligen bosatta i Förenade kungariket och alla brittiska medborgare som vid denna tidpunkt är lagligen bosatta i en medlemsstat i EU-27, jämte sina respektive familjemedlemmar, kommer att åtnjuta samtliga de rättigheter som fastställs i avtalet om utträde, i den form som fastställs i unionslagstiftningen och i enlighet med Europeiska unionens domstol tolkning av denna.

— Att medlemmar av medborgarnas kärnfamiljer och personer som lever i ett varaktigt förhållande med dem och för närvarande uppehåller sig utanför värdmedlemsstaten kommer att åtnjuta skydd enligt avtalet om utträde, något som också kommer att gälla för deras framtida barn som föds utanför värdmedlemsstaten.

— Att alla rättigheter till social trygghet som medges av unionslagstiftningen kommer att få finnas kvar, också i form av att samtliga exporterbara förmåner kan exporteras.

— Att medborgarna garanteras att de får ha kvar sina rättigheter så länge de lever.

— Att de administrativa förfarandena för genomförande av andra delen i avtalet om utträde blir öppna, smidiga och effektiva och att blanketterna blir korta, enkla och användarvänliga.

— Att bestämmelserna om medborgerliga rättigheter i avtalet om utträde kommer att införlivas med Förenade kungarikets lagstiftning och få direkt verkan.

Medborgerliga rättigheter under övergångsperioden

3. Europaparlamentet konstaterar att kommissionen enligt artikel 131 i avtalet om utträde kommer att få i uppgift att under övergångsperioden, som ska löpa ut den 31 december 2020, övervaka genomförandet av andra delen i avtalet om utträde, vilket också innefattar system för ansökan vilka inrättats i enlighet med artikel 19 i avtalet, både i Förenade kungariket och i medlemsstaterna i EU-27.

4. Europaparlamentet konstaterar att under övergångsperioden kommer medborgare i EU-27 att, med avseende på Förenade kungariket, ha kvar de rättigheter till fri rörlighet som följer av artikel 20 i EUF-fördraget och relevant EU-rätt, liksom brittiska medborgare också kommer att ha det med avseende på EU-27.

5. Europaparlamentet erinrar om att under övergångsperioden kommer kommissionen att ansvara för att se till att rättigheterna till fri rörlighet respekteras både i Förenade kungariket och i EU-27, och uppmanar kommissionen att anslå tillräckligt med resurser för utredning och avhjälpande av eventuella fall där dessa rättigheter inte respekterats, framför allt fall av diskriminering mot medborgare i EU-27 och brittiska medborgare.

6. Europaparlamentet framhåller att övergångsperioden blir kortare än väntat, och uppmanar därför EU och Förenade kungariket att prioritera de inslag i andra delen i avtalet om utträde vilka handlar om medborgare och deras rättigheter.

Genomförandet av andra delen i avtalet om utträde

7. Europaparlamentet betonar sin avsikt att i beslutet om godkännande av avtalet om utträde ta hänsyn till de erfarenheter som vunnits och de försäkringar som getts i fråga om genomförandet av viktiga bestämmelser i avtalet om utträde, framför allt när det gäller Förenade kungarikets *EU Settlement Scheme*.

8. Europaparlamentet konstaterar att många av dem som ansökt om att tas med i *EU Settlement Scheme* beviljats endast provisorisk status som bofasta. Parlamentet erinrar om att detta kan undvikas om Förenade kungariket väljer ett administrativt förfarande av ett slag som innehåller en förklaring, såsom det tillåts i artikel 18.4 i avtalet om utträde. Parlamentet uppmanar därför med kraft Förenade kungariket att se över sitt tillvägagångssätt och uppmanar ytterligare med kraft medlemsstaterna i EU-27 att välja ett förfarande av ett slag som innehåller en förklaring, i enlighet med föreskrifterna i artikel 18.4.

9. Europaparlamentet uttrycker sin starka oro över den senaste tidens motstridiga tillkännagivanden om hur det kommer att gå för de medborgare i EU-27 i Förenade kungariket, som inte iakttar ansökningsfristen för *EU Settlement Scheme*, alltså den 30 juni 2021. Parlamentet konstaterar att dessa tillkännagivanden skapat onödig osäkerhet för de berörda medborgarna och skrämt upp dem i onödan. Parlamentet uppmanar med kraft Förenade kungarikets regering att klart ange hur artikel 18.4 andra stycket d i avtalet om utträde kommer att tillämpas, och framför allt klarlägga vad den anser som ”rimliga skäl för underlåtenheten att iaktta tidsfristen”.

10. Europaparlamentet påpekar att medborgare i EU-27 i Förenade kungariket skulle få ökad visshet och känna sig tryggare om de fick ett konkret dokument som bevis för sin rätt att bo kvar i Förenade kungariket efter att övergångsperioden gått ut. Parlamentet framhåller än en gång att bristen på sådana konkreta bevis kommer att ytterligare öka risken för att medborgare i EU-27 i Förenade kungariket diskrimineras av potentiella arbetsgivare eller hyresvärdar som kan tänkas vilja undvika den ytterligare administrativa börda som prövning via internet innebär, eller på oriktiga grunder befarar att de kan försätta sig själva i en olaglig situation.

11. Europaparlamentet är fortsatt oroat över att antalet id-skanningstjänster hos *EU Settlement Scheme* är begränsat, liksom att den assistans som erbjuds inom hela Förenade kungariket endast täcker ett begränsat geografiskt område och att äldre och utsatta medborgare, också sådana som kan ha svårt att använda digitala applikationer, får endast begränsad assistans.

12. Europaparlamentet uttrycker sin oro över hur den brittiska oberoende myndighet som föreskrivs i artikel 159 i avtalet om utträde föreslås bli upplagd. Parlamentet förväntar sig att Förenade kungariket drar försorg om att myndigheten blir verkligt oberoende. Parlamentet erinrar här om att myndigheten bör kunna fungera från och med den första dagen efter utträdet.

13. Europaparlamentet förväntar sig att Förenade kungarikets regering klart anger hur landets *EU Settlement Scheme* är tänkt att tillämpas på medborgare i EU-27 i Nordirland, som inte sökt brittiskt medborgarskap på de villkor som anges i långfredagsavtalet.

14. Europaparlamentet upprepar sin föresats att noga övervaka hur medlemsstaterna i EU-27 genomför andra delen i avtalet om utträde, särskilt artikel 18.1 och 18.4 om rättigheterna för brittiska medborgare bosatta på deras territorium.

15. Europaparlamentet uppmuntrar EU-27 att anta åtgärder som ger rättslig säkerhet åt brittiska medborgare som är bosatta i EU-27. Parlamentet upprepar att EU-27 bör visa konsekvens och generositet i sitt skydd av brittiska medborgare som är bosatta i EU-27.

16. Europaparlamentet uppmanar Förenade kungariket och medlemsstaterna i EU-27 att göra mer för att öka medborgarnas medvetenhet om konsekvenserna av Förenade kungarikets utträde ur EU, och att inleda eller intensifiera riktade informationskampanjer för att alla medborgare som omfattas av avtalet om utträde ska bli medvetna om sina rättigheter och om eventuella ändringar i sin rättsliga ställning.

Medborgerliga rättigheter inom ramen för de framtida förbindelserna mellan EU och Förenade kungariket

17. Europaparlamentet välkomnar den utfästelse som ingår i den politiska förklaringen om de framtida förbindelserna mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket och handlar om att ”förbindelserna [bör] gynna medborgarna i unionen och i Förenade kungariket, nu och i framtiden”.

18. Europaparlamentet beklagar här Förenade kungarikets tillkännagivande om att principen om fri rörlighet för personer mellan unionen och Förenade kungariket inte längre kommer att gälla. Parlamentet anser att ett avtal om de framtida förbindelserna mellan EU och Förenade kungariket bör innefatta vittsyftande bestämmelser om personers rörlighet. Parlamentet upprepar att dessa rättigheter bör svara mot graden av framtida samarbete inom andra områden. Parlamentet erinrar om att rättigheterna till fri rörlighet också har en direkt anknytning till de tre andra friheterna som är oupplösligt förbundna med den inre marknaden, och är särskilt viktiga för tjänster och yrkeskvalifikationer.

19. Europaparlamentet uppmanar med kraft till att rättigheterna till fri rörlighet i hela EU också i framtiden ska garanteras för de brittiska medborgare som omfattas av avtalet om utträde, liksom också att medborgare som omfattas av avtalet om utträde ska få livslång rätt att återvända till Förenade kungariket eller till EU. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna i EU-27 att se till att alla medborgare som omfattas av avtalet om utträde ska få rösta i lokala val i det land där de bor.

20. Europaparlamentet erinrar om att många brittiska medborgare, både sådana som bor i Förenade kungariket och sådana som bor i EU-27, starkt motsatt sig förlusten av de rättigheter som tillkommer dem i dag enligt artikel 20 i EUF-fördraget. Parlamentet föreslår att EU-27 undersöker hur man kan nedbringa detta motstånd inom ramen för EU:s primärrätt, med fullständig respekt för principerna om ömsesidighet, rättvisa, symmetri och icke-diskriminering.

21. Europaparlamentet erinrar om att den gemensamma kommittén, som avses i artikel 164, ska ha ansvaret för genomförande och tillämpning av avtalet om utträde.

22. Europaparlamentet anser att det vore till nytta om Europaparlamentet och Förenade kungarikets parlament tillsammans utövade tillsyn över genomförandet och tillämpningen av avtalet om utträde, och skulle gärna se att det inrättades gemensamma strukturer för detta ändamål.

o

o o

23. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Europeiska rådet, rådet, kommissionen, medlemsstaternas parlament och Förenade kungarikets regering.